

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Italijani in naše Primorje.

Odkar se je začelo probujanje slovanskega življa v našem Primorju, pečajo se tudi časopisi italijanske kraljevine jako pogosto z našimi razmerami, o katerih pa so seveda mnogokrat hoté ali nehoté jako površno ali pa popolnoma napačno poučeni. Čitajo se dan na dan največje gorostasnosti. A najbolj radikalnih listov iredente niti ne moremo dobiti v roke, ker ne smejo dobajati preko meje. Kar se v taci listih piše o naši Avstriji, dokazuje, da dopušča Italija navzlic temu, da je naša zaveznica, tudi v tem oziru časopisju veliko svobodo. Za nas pa je poučno v tem oziru, ker vidimo, kako strastno pišejo v Italiji listi one stranke, ki nikdar ni bila in nikdar ne bode prijateljica naši državi.

Povsem naravno je, da se v prvi vrsti obrača srd iredente proti slovanskemu življu, ki se probuja vedno lepše v deželah, katere iredenta prišteva svojim.

Kakor je nekda v Italiji Dalmacija se smatrala za italijansko pokrajino, ki pripada Italiji, tako se skuša to še zdaj dokazovati o Istri in o drugih primorskih pokrajinah. Ne da se tajiti, da je dolgoletno gospodstvo beneške republike in pomorska trgovina, ki se je nastanovila po mestih ob morju, s časom premenila slovansko lice teh dežel, da so na videz bile res videti italijanske. Ali jedro prebivalstva v notranjem delu dežele ostal je slovansk, treba mu je bilo le buditelja. V Dalmaciji izvršil se je ta proces probujenja tako temeljito, da pač nikomur več ne prihaja na misel, da bi to deželo reklamoval za Italijo. Slovanski živelj se je tam okrepil in si pridobil svojo veljavo navzlic mnogim oviram, ki se mu stavijo še vedno.

S tem večjo strastjo koncentrujejo torej nasprotniki svoje delovanje proti „barbarskim narodom“, s katerim priimkom nas tako radi pitajo privrženci italijanske „avite colture“, proti usiljenjem, ki se drznejo dvigati svoje mršave glave v Istri in v primorskih deželah, ki so „terra italiana“, katera se prej ali slej mora pridružiti italijanskemu „štivalu“. Posebno po zadnjih volitvah, ko je Hrvat in Slovenec istrski tako sijajno zmagal vse spletke italijanske in pokazal, da hoče biti gospodar na svoji zemlji, čitajo se ginljivi članki, kako zatirani so ubogi Italijani v Avstriji, katere bode pogoltnila slovanska plima.

Nam, ki vidimo na lastne oči vse dozdevne krivice, ki se gode Italijanom, kakor tudi Nemcem, ki vidimo in čutimo, kako malo se nam da je naših pravic, nam seveda se tako tarnanje mora zdeti le smešno in obhaja nas mnogokrat želja, da bi pač mogli menjati, da bi mi bili na stopnji, na kateri so oni, ki tožijo o zatiranju.

Italijansko časopisje piše grozovite reči, kako bodo barbarski Slovani zavzeli večino istrske dežele, kakor so to storili v Dalmaciji, da bode ta stara romanska dežela postala slovanska, kajti podpira jih vlada (!?) in denar društev za slovansko propagando (!!).

Koliko je istine na jednom ali drugem teh očitanj in nesramnih obrekovanj, je očitno in lahko to presodi vsak razumen čitatelj, kateremu so le količkaj znane razmere.

A ne samo časopisje izreka skrajno iredentovske nazore, katere v parlamentu zastopajo Cavallotti, Imbriani, Bovio in drugi, nego tudi cele korporacije oglašajo se sem ter tja v popolno iredentovskem smislu. Tako je nedavno mestni zastop historično znane Mentane blizu Rima jednoglasno

sklenil pozdrav Trstu in Trentu, izražujoč željo, da se utelesita Italiji. Komentara pisati pač ni treba takim izjavam, ki govore dosti jasno same ob sebi.

Omenjali smo jedno izmej mnogih v dokaz, da iredentovsko gibanje v sosedni, nam zdaj pač po vladi svoji prijazni državi ne spi in da je dobro, če pogledamo sem ter tja malo preko meje, kaj počenjajo naši „dobri sosedje“ na jugu.

Govor poslanca dr. Ferjančiča

v 90. seji državnega zbora dne 16. decembra 1891.

Ker se toliko naglašja, da sem contra-govornik in ker je konstatoval tudi g. predgovornik, da je prišel le kakor Poncij v kredo mej pro-govornike, zdi se tudi meni umestno konstatovati, da sem se oglasil k besedi brez kakega dostavka.

Posl. slovenskega naroda čuti se vedno potrtega duha, če ustopi v debato o državnem proračunu. Pogled v preteklost pouči ga o vzbujenih a ne izpolnjenih nadah, pogled v bodočnost preveri ga, koliko bojov in naporov bode še treba, predno se doseže to, kar se mu zdi neobhodno potrebno za svoj narod in za vzdržanje in za obrambo njegove narodne individualnosti.

A ta na obe strani neugodni pogled ne sme in ne bode nam branil, da zastopamo na vsak način korist svojega naroda, in trdno smo preverjeni, da bomo tudi dosegli to kar želimo. Porok zato nam je globoka čut naroda samega, porok nam je okolščina, da imamo jednake interese z družimi močnejimi in mnogobrojnijimi narodi, porok zato nam je konečno pisani zakon. Moti se, kdor veruje, da so mogoči v Avstriji narodi, ki bi imeli predpravo. Proti temu govori živi razvoj posamičnih narodov; tudi se ne more govoriti o posestnem stanju, katero bi bilo braniti; nepremično posestno stanje je mogoče le z ozirom na mrtve stvari, kar pa narodi neso. Naši zakoni so tudi veliko presvobodomiselní, da bi zavirali razvijanje in naša ustava ne pozna nobenih vodilnih narodov; te misli odvrčajo naj se kakor komu drago po njegovem stališču, po starem pregovoru, kar se ne želi, to se ne veruje — vendar se vedno urivajo. Mi pa ne mislimo o nasprotnikih, da bi sami se lotili dela in nam pomagali, da dosežemo kar želimo; pač pa to zahtevamo od vlade, njej ni mar noben ozir na stranke, ako je treba izvesti zakonite določbe.

Da je sedanja vlada s početka tako razumela svojo nalogo, da je s početka storila to, kar predpisujejo ustavni zakoni, ne oziraje se na nezadovoljnost naših in njenih nasprotnikov, izginila bi bila že davno ta nezadovoljnost kajti nič bi se ne bilo zgodilo, kar ne predpisujejo zakoni sami, in davno že bi bil nastal mir mej avstrijskimi narodi. (Prav dobro!) Zahtevamo od vlade, da stori kar je zamudila, in se ne bomo utrudili ter kazali na nezakonitosti in krivice, ki se nam gode in katerih odpravo moramo zahtevati. (Dobro!) Ne bodem ponavljal starih tožb, da ne postanem preobširen, ozrl se bodem le na najbližjo preteklost, na pritožbe, za katere imamo uzroke v najposlednjem času. Tudi ne bodem govoril o pritožbah, ki se tičejo skupno vseh državljanov, kajti to so poudarjali že drugi večkrat.

V prvi vrsti mi gre za pritožbe mojega naroda in teh ni malo. V politični upravi zaznamovati nam je v poslednjem času nazadke, niti Kranjske ne izvemši. (Klici na desni: Žalibog!)

Pri inauguraciji tega sistema prišel je na čelo politične uprave na Kranjskem mož, ki je užival popolno zaupanje prebivalstva; ne sme se tajiti, da je njegovo prvotno zadržanje in delovanje omogočilo, da so umetne in po skrajni krivičnosti pridobljene nemške večine v raznih zastopih se umaknile slovanskim. Po tem njegovem zadržanju prišel je tudi prebivalstvu bolj prijazen duh v politično upravo, in prebivalstvo čutilo se je oproščeno težke more, ki je je tlačila, vide, da so skoro brez izjeme vsa v to stroko uprave spadajoča dela bila v rokah nasprotnikov prizadevanj slovenskega naroda, v zakonih utemeljenih.

To se je pa spremenilo v poslednjem času. Načelnik politične uprave na Kranjskem je samo še princip, za kateri se uradništvo, karg ga je v njegovi dependenci, malo briga. Ne bodem preiskaval, kako je to prišlo, konstatujem le faktum.

Pri nas je mogoče, da okrajni glavar nastavi načelo, da, kakor je prosto strankam posluževati se pri kaki uradni ulogi, kateregakoli deželnega jezika, istotako prosto je uradom, da rešijo ulogo v tistem deželnem jeziku kateri se njim dopada. (Čujte, čujte! na strani somišljenikov.)

Torej nemška rešitev na slovensko ulogo je pravi izvir jezikovne ravnopravnosti. (Živahna veselost.)

Drugi okrajni glavar počenja še huje reči. Ko je bil že dvakrat sodnijsko kaznovan (Čujte! na desni) in je bil tretjikrat v pravilni preiskavi zaradi zlorabe uradne oblasti (Čujte! na desni) a bil kaznovan samo zaradi telesnega poškodovanja (Čujte! — veselost na desni) ostal je — in to spada nazaj na deželnega čefa — v svojem uradu in dostojanstvu. (Čujte! od strani somišljenikov. — Poslanec dr. Helcelet: Saj avancirati bi bil moral! — veselost na desni.)

Omeniti moram, da se na Kranjskem malo skrbi za pripraven naraščaj v politični upravi. Nj. ekscelencja gosp. ministerski predsednik nam kliče: Dajte mi slovenščine zmožne uradnike in nastavil jih bodem.

Tega stavka ne moremo tako prosto pustiti veljati, nasprotno mi rečemo: Pošiljajte nam manj tujega plemstva v deželo in zajamčite našim ljudem, da bodo avancirali po delu in po zmožnosti, in ne bode nam nedostajalo naraščaja. (Dobro! od strani somišljenikov.) Reči moram, da je baš neposredni g. predgovornik razpravljaj obširno to točko ter da se v tej zadevi popolnoma pridružujem njegovim nazorom.

A ne samo na nedostatek v znanji jezika se je ozirati, nego tudi na nedostatek v poznanji ljudstva, njegovih šeg in potreb, (Posl. Šuklje: Tako je!) in ta nedostatek je isto tako tehten. Ti uradniki nemajo čuta ne srca za narod, kateremu naj bi vladali. (Dobro! od strani somišljenikov.) V družih upravnih strokah stvar ni nič boljša, nasprotno še mnogo slabša. Do najnovejšega časa nismo imeli uzroka pritoževati se, do bi oblastva postopala proti našim društvom na način, ki bi nasprotoval besedam in duhu zakona, ako izvezamemo nekatere posamične slučaje. To se je spremenilo v zadnjem času. Imamo društvo „sv. Cirila in Metoda“, ki ima namen braniti nas škode, ki jo dela nemški „schulverein“. Da ima istinito ta namen, dokaz temu je mej drugim tudi to, da je nastalo pozneje nego nemški schulverein. Dozdaj se še ni dogodilo, da bi se bile delale ovire shodom, katero je prirejalo to društvo oziroma njegove podružnice.

Pri shodih prirejajo se poleg razpravljanja društvenih zadev tudi veselice z deklamacijami, petjem in poučnimi govori.

Okrajno glavarstvo v Beljaku je ugovarjalo tem veselicam. Omenili smo to zadevo že tukaj v interpelaciji z dne 10. novembra. Po tej interpelaciji prepovedala je vlada pri nekem takem shodu dne 11. oktobra v Bistrici poučno predavanje (Čujte! Čujte! od strani somišljenikov) dalje se je tudi prepovedalo, da se deklamuje ali poje na tem shodu. (Čujte! Čujte! od strani somišljenikov.)

Isto okrajno glavarstvo ukrenilo je pri nekem drugem shodu še nekaj bolj gorostasnega. Shod je imel nastopni dnevni red: 1. Nagovor načelnika; 2. poučno predavanje; 3. deklamacija; 4. „Svoji k svojim“, gledališka igra; 5. eventuelni predlogi; 6. prosta zabava.

Okrajno glavarstvo prepovedalo je točke 2. 3. 4. in 6. torej poučno predavanje, deklamacijo, gledališko igro in prosto zabavo. (Veselost mej somišljeniki.) Navzoči bi se torej morali zadovoljiti z nagovorom načelnika in z eventuelnimi predlogi. Dotični odlok imam tukaj.

Ta odlok došel je podružnici še le jeden dan pred shodom samim. Ni ga bilo mogoče več odpovedati, ljudje prišli so na shod in vzeli na znanje odlok oblastva, kakor se razume z razdraženostjo, vendar so se razšli mirno, da ne bi stavili društva

v nevarnost razpuščenja. Ko se je potem ta stvar razpravljala po časopisih in se je poudarjalo, da društvo na podlagi svojih pravil pridobiva sredstva v dosego svojega namena s tem, da prirejuje veselice, dramatične in druge dovoljene igre, skušal je ta okrajni glavar prav resno, da bi dokazal, kako pravilno, da je postopal. Rekel je: Vi imate pač pravico, s takimi zabavami pridobivati sredstva, to morajo storiti drugi, društvo samo ne more nastopiti kot osnovelec. (Veselo meji somišljeniki.) Temu nasproti mora biti pač dovoljeno uprašanje, kdo na Koroškem skrbi za nemir; jaz mislim, da ne baš najmanj tudi politični organi.

Taki dogodki ne morejo nas prepričati, da se spolnujejo zakonite določbe. Taki dogodki preverujejo nas timveč o tem, da se naša postavno utemeljena prizadevanja glede šol zatirajo tudi po državnih oblastih.

Primerjajte, moja gospoda, naše društvo z nemškimi „schulvereinen“. Pri nemškem „schulvereinu“ prihajajo visokooficijalne osebe (pritrjevanje meji somišljeniki) in je pozdravljajo v imenu vlade (Tako je! od strani somišljenikov) k našemu društvu prihajajo žandarmi. (Prav istinito! od strani somišljenikov.)

Ni dobro, da vlada (posl. dr. Vašaty: stvar tira tako daleč — veselo) ljudstvu kaže, kako ima za dve društvi, ki vsako s svojega stališča teži za istim smotrom, dvojno mero. Dalje je značilno za ta upravni okraj in kako se jemlje ozir na slovensko prebivalstvo glede jezika, da je jedini v politični upravi službujoči Slovenec, okrajni glavar imenom Kolenc, ki je bil tja prestavljen s Štajerskega, in sicer brez dvoma, da bi svoje jezikovno znanje uporabil, namesčen v nekem nemškem okraji. (Čujte! čujte! meji somišljeniki.)

Na Goriškem sta se osnovali dve društvi, v Prvačini in v Ajdovščini. Predložili sta svoja pravila, ki so bila taka, kakor jih imajo že druga na Primorskem obstoječa društva. V teh pravilih se je reklo: Napravila se bode belo-modro-rudeča zastava z črno-žoltimi trakovi in nosila se bode društvena obleka. Kot sredstvo v dosego društvenega namena omenila se je tudi naprava telovadnice in nastavljanje telovadnega učitelja, kakor tudi izdajanje tiskovin o telovadbi in jednake stvari.

C. kr. namestništvo zahtevalo je, da se te določbe odstranijo iz pravil. Pravil ni potrdilo in reklo, da se mora za društveno zastavo in za društveno obleko posebej prositi. Če se hoče imeti telovadnega učitelja, treba je jemati ozir na določbe o privatnem poučevanju, in če se hoče izdajati tiskovine, mora se ozirati na tiskovni zakon. To so stvari, ki ne spadajo v pravila.

Društvi spremenili sta pravila in izpustili omenjene točke. Društvi sta se dovolili, a društvena zastava in društvena obleka, za katere sta osnovalna odbora uložila posebne prošnje, sta se prepovedali in sicer prepovedali po namestništvu z utemeljenjem, da društvena uniforma v svoji sestavi in kakovosti ni praktičnemu namenu telovadnega sporta primerna telovadna obleka (Živahna veselost. — Posl. Šuklje: So li gospoda krojači?) temveč, da je le za javne nastope namenjena ter z društvenim namenom v nobeni zvezi stoječa uniforma članov.

In ministerstvo, do katerega se je uležil priziv, prepovedalo jo društveno obleko z utemeljevanjem, da pri obstoječih razmerah voljena društvena obleka iz javnih ozirov ni dopustna. (Veselo.) Jaz vendar mislim, da telovadno društvo nedvomno spada pod zakon o društvih z dne 15. novembra 1867 in po § 6, se mogoče prepovedati le taka društva, ki so glede na svoj namen ali na svojo ustrojbo nepravna ali nepostavna, ali državi nevarna. Moral bi uprašati, je-li telovadna obleka nepravna, ali nepostavna, ali državi nevarna? Ali je morda nastavljanje telovadnega učitelja kaj tacega, ali pa belo-modro-rudeča zastava z črno-žoltimi trakovi? (Posl. Purkhart: To je državi jako nevarno!) Vse to ni seveda nevarno. Vender se po-uprašuje, kaj je uzrok temu, in pride se morda do sklepa, da je rudeča srajca? Ali gospoda moja, treba je pomisliti na to, kar sem že omenil, da so ta pravila prepisana po pravilih že obstoječih društev na Primorskem. V teh pravilih nahajajo se vse te določbe in vender so bila ta pravila potrjena in sicer pod Pretisom. Uprašam, hoče li vlada tudi najbolje misleče preveriti, da smo po osebnih spremembi v Trstu prišli z dežja pod kap? (Prav dobro! meji somišljeniki.)

Glede pravosodja omejil se bodem prav na kratko, in to tembolj, ker je moj rojak, zastopnik goriških kmetijskih občin, če tudi le z ozirom na jedno sodišče, govoril o tem predmetu. Tudi zaradi tega bodem skušal biti kratek, ker je g. pravosodni minister po leti, ozirajoč se na moje razprave, izrekel, da bode skušal zboljšati odnose. Ne bodem preiskaval, kako bi se bile pojedine stvari že lahko zgodile doslej, ali nado hočem izreči, da bi ob letu, ko se bomo razgovarjali o pravosodju, imeli že zboljšane odnose.

Minister se je preveril, da se samo poslanci ne pritožujejo, nego tudi možje iz naroda. Deputacija s Koroške oglašila se je pri Nj. ekselenciji in se pritožila o odnosajih ter prosila za pomoč.

Izrekam dalje nado, da bode Nj. ekselencija g. pravosodni minister obstoječim odredbam v njih celem obsegu in v celem okraji njih veljave vedel

pridobiti veljavo, da ne bode g. dr. Steinwender imel prav, ko je navzlic ugovoru Nj. ekselence rekel, da če se te odredbe ne prekličejo izrecno, je on zadovoljen s tem, da se ne izvajajo.

Nekemu članu iste stranke zljubilo se je letos ponoviti tirjatev g. dr. Steinwenderja in sicer z motivacijo, katere ne morem preskočiti — z motivacijo namreč, da slovensko ljudstvo sploh neče slovenskih odlokov. To je nestvor, kar se trdi, (Prav res! meji somišljeniki) a vender se mi ne da, da bi še le dokazoval, da je v interesu pravosodja, da se vrši v jeziku ljudstva, ki išče pravice. (Pravol pravo! meji somišljeniki.) Sicer pa smó mi zastopniki slovenskega naroda in vemo, kaj on hoče in kaj ga veseli. (Prav resnično! meji somišljeniki.) Nadejam se, da ne bode zdaj g. minister ostal samo pri lepih besedah, nego da bode tudi delal, da ne bomo imeli mi same besede, nasprotniki pa dejanja. A jedno mi je še omeniti. Gosp. minister je to poletje z ozirom na moje razprave izrazil svoje nazore o notranjem uradnem jeziku. Ni bil moj namen sprožiti uprašanje o notranjem uradnem jeziku, hotel sem le dokazati z nekaterimi slučajji, koliko in kako se pri nas greši na račun tega nikjer določenega in nikjer kodificiranega pojma. Če bi imel namen zavzeti stališče glede notranjega uradnega jezika, moral bi pred vsem konstatirati, da nobeden avstrijski zakon ne pozna notranjega uradnega jezika, (Tako je! — meji somišljeniki), dalje bi moral konstatirati, da je notranji uradni jezik upravo izključen po členu XIX. temeljnega državnega zakona. A tudi o teh stvareh bomo polagoma mislili mirneje in utegnemo priti celo do tega, da bomo ukrenili postavne določbe glede uradnega jezika, na vsak način bode ta morali v tem sporazumeti dve tretjini članov te visoke zbornice. Če bi utegnulo do tega priti, bode se notranji uradni jezik pač smatral za servituto na korist nemškemu in na škodo drugim jezikom (Tako je! meji somišljeniki) in tu se bode pač načelo, ki velja za servitute, tudi smelo uporabljati: Servitutes sunt strictissimae interpretationes. Dovoliti se bode torej smelo in moglo le najpotrebnejše. Jaz mislim, da je dobro, da se že zdaj ziasni ta poim, ki se potiska vedno bolj naprej. Če bi zavladal ta ali le približno jednak zapopadek o notranjem uradnem jeziku, se gotovo ne bode storila posl. Müllerju ljubav, da se izpolni želja njegova ter uvede zopet nemška intimacijska clausula, katero so, kakor je trdil, odpravila sodišča v poslednjem času.

Ne bode se mu torej mogla storiti ljubav, da bi se zopet uvedlo postopanje, katero so odpravila nadsodišča, namreč, da se od višje na nižjo instanco idóci rešitvi pridenejo besede: „Hievon wird das k. k. . . . Gericht unter Rückschluss der Acten zur weiteren Amtshandlung verständigt.“ To je prav prosto rečeno, oprostite mi izraz (Poslanec dr. Pacák: Nezmisl!) smešnost, in smešnost i odpraviti mora biti mogoče navzlic punktacijam. (Pravo! Pravo! meji somišljeniki.)

Kar se tiče pouka, dovoljujem si le s kratkimi besedami dotakniti se za nas znamenite debate z dne 13. in 14. novembra t. l., kar do zdaj ni bilo mogoče. Pred vsem izrekam svojo in svojih sorojakov hvalo vsem, ki so takrat stali na naši strani; posebno nas je veselilo, da so tudi poljski tovariši pri tej priliki nam skazali svoje simpatije in da je baš v njih sredi se izrazil nazor, da taki govori, kakor je bil naučnega ministra z dne 13. novembra, se v državi, v katere ustavi se nahaja članek XIX., ne smejo dopuščati na vladni klopi. (Odobranje na desni.) Sijajnim razpravam svojega prijatelja Šukljeja pa si dovoljujem pristaviti še nekoliko besed. Nj. ekselencija gospod naučni minister skliceval se je v svojem govoru na odlok deželnega šolskega sveta z dne 9. novembra; nam o tem odloku, ki je bil takrat šele štiri dni star, ni bilo ničesar znano, torej ga tudi nismo mogli uporabiti. Ker je pa Nj. ekselencija govoril o tem odloku tako, kakor da bi mogel isti učiniti, da vse pritožbe o koroškem šolstvu obmolknejo, bi mu vender posvetil nekoliko besed.

Ta odlok z dne 9. novembra ima namen, popraviti odlok z dne 2. februarja t. l., ki je določeval, da se za pouk slovenščine odločene učne ure (3) brez izjeme mora postaviti na konec dopoludanskega pouka, da mogó brez zadržkov oditi oni otroci, ki se po volji svojih roditeljev ne udeležujejo slovenskega pouka. (Posl. dr. Trojan: Tako?) Pouk v slovenščini potisnil se je na končne ure in se razglasil kot neobligaten, kajti roditeljem bilo je izreči, se li njihovi otroci imajo udeleževati tega pouka ali ne. Temu bi bil moral odpomoči odlok z dne 9. novembra. Kaj pa pravi torej ta odlok? (Čita:) „Učne ure za slovenski jezik se imajo po načinu, primernem krajnim šolskim razmeram razdeliti v tedenski poučni čas.“ Potem je jasno, da, če bodo to zahtevale krajne razmere pojedinih šol, se bode pouk slovenščine zopet potisnil na končne ure. Isti odlok pravi dalje (čita): Pouk v slovenščini je za vse otroke obligaten. Če bi pa roditelji otrok, obiskajočih te šole, izrekli željo, da se otroci oproste tega pouka, se mora ustreči tej želji.

S tem je obligatnost takoj odvzet vsak uspeh, kajti prepuščeno je volji roditeljev, se li otroci udeležujejo slovenskega pouka ali ne. Ta odlok hvalil je Nj. ekselencija gospod naučni minister kot nekaj

tacega, kar bode moglo odpraviti vse naše pritožbe, hvalil ga je, rekoč (čita): „Iz te naredbe koroškega deželnega šolskega oblastva naj povzame visoka zbornica, da se tu ne gre za kako prevzetost proti pouku v drugem deželnem jeziku.“ Ali mar misli Nj. ekselencija, da ne moremo razmotriti stilističnih umetnosti deželnega šolskega sveta koroškega? (Prav res!) Če bi pa ukaz utegnil imeti v sebi res kaj dobrega, skrbi že učitelstvo za to, da se zgodi nasprotno. Tu imam pismo nekega prizadtega očeta, ki poroča, kako je takoj po razglasenju tega odloka neki učitelj poklical roditelje v šolo in jih z vsakovrstnimi sredstvi skušal pripraviti do tega, naj prosijo za oproščenje od pouka v slovenščini. (Posl. Šuklje: Čujte!) Razlagal jim je, da so otroci itak že imajo dosti učiti, da bodo morali kupovati nove knjige, katerih jedna velja 80 kr. itd. (Čujte! Čujte! na desni.) Proti tako nespodobnemu ravnanju moramo protestovati najodločneje. (Prav dobro! na desni.)

Predaleč bi me vedlo, če bi se hotel še muditi pri tem odloku, a omenil bi še nekega družega izreka Nj. ekselence, ki je ostal neopažen, kajti zdi se mi jako važen. To je namreč izrek, „da je deželni šolski svet nadalje odločil, da je v vseh šolah pouk v drugem deželnem jeziku, torej v slovenščini, obligaten, da se pa oni, ki to izrecno navedejo“ — in v tem oziru moram pokazati na določbe članka XIX. državnih temeljnih zakonov — „kakor se razume samo ob sebi, ne morejo siliti, da bi se udeleževali tacega pouka.“ Pred vsem moram poudarjati nežno čutje, s katerim minister jemlje ozir na članek XIX., če ga je treba uporabljati proti Slovincem. (Tako je! na desni.) Kako neobčutljiv pa je, in kako debelo kožo, bi skoro rekel, pa ima, če bi članek XIX. govoril Slovincem v priilog. (Čujte! od strani somišljenika.) Čudno pa je pri tem, da se slovenščina brez izjeme na Koroškem stavi kot drugi deželni jezik. Tega ne moremo dopuščati kar brez opazke.

Slovenščina je povsod, kjer je deželni jezik, za slovenskega otroka prvi deželni jezik, a ne drugi, kajti sicer bi se tudi pri večjih narodih, torej pri Čehih na Češkem, začelo govoriti o češčini kakor drugem deželnem jeziku in niti bi ne bilo izključeno, da bi se v Galiciji govorilo o poljščini in ruščini kot drugem in tretjem deželnem jeziku. To sem hotel dostaviti razpravam našega govornika z dne 14. t. m.

Valovi, katere je prouzročila ta debata, so se polegli. Mej tem oglašila se je tudi deputacija iz Koroške pri ministru in mu razodela svoje želje. Izrekam torej prav odločno nado, da bode minister lojalno, kakor je obljubil, izpolnil obljubo in rešil prošnje, če tega že ni storil, kar prej mogoče na postaven način ter ne bode dopuščal, da se ta stvar zavleče še na dalje z ozirom na ta famozni odlok, ki sem ga ravnokar karakterizoval; jednako nado izrekem glede na podobno prošnjo Tržaških roditeljev.

To, gospôda moja, je v glavnih potezah naša politična bilanca, na vsak način jako neugodna, pasivna. Skrbeti nam je, da jo preustrojimo v aktivno. In to hočemo storiti. Vstrajali bomo z neomahljivo odločnostjo in zastopali vedno in vsikdar korist svojega naroda (Dobro! na desni) ali, moja gospôda, treba nam je tudi Vaše pomoči. Časi železnega obroča so minuli. Kako je to prišlo, to nam je znano. Sicer pa nam je prinesel železni obroč prav mnogo razočaranj, in če bi zopet imel nastati, morali bi želeči, da je na vsak način iz trjega železa. (Dobro! meji somišljeniki.)

Na Vas, moja gospôda, zastopniki češkega naroda, je ležeče, da se najde način, po katerem bode mogoče tukaj postopati skupno. Vaš narod in naš narod sta si naudušeno udana, in vender mi bodele priznali, da, če se Vam tudi pridružimo, kar se v naši domovini želi od tolikih strani, bi Vašo četo pomnožili le za malo kardelce, a ne pomnožili bi niti najmanje mogočost skupnega uspeha. Mogoče bi pri Vas bilo, da se razdele politični ukrepi v deželi in tukaj, da razločujete mej tem kar je specifično Vam lastnega in kar nam je skupnega, kar imamo tu zastopati in dosežati. Pač nam govor, ki ga je imel danes prvi govornik, v svoji celoti ne daje dosti upanja v to, a to moram poudarjati, omenivši ta govor, da je govornik na ogerško državo zapel slavospev, kakor da se mu tam zdi vse v redu. Jaz mislim, da mi Slovani taki hvali ne moremo pritrditi. Reklo se je tudi, da so si Nemci, ne da bi delal razloček, postavili nalogo, da nas zatirajo. Moji nazori o tem so pač sleharnemu znani, vender bi prosil, da, če se govori o Nemcih, naj se izvzame skupina, ki se imenuje nemško-konservativna. (Pitrjevanje na desni. Posl. dr. Trojan: To ni res!) Gospodje naši bodo in morajo najti, kakor njih predniki, tukaj na mnogih poljih z nami in z našimi zavezniki skupne interese in jaz ponavljam željo, da se išče modus za skupno postopanje v to svrhu in če mogoče tudi najde. (Dobro! Dobro! na desni.) Kar se tiče nas, mi ostanemo pri svoji zvezi, posebno ker nas ista nikdar ne ovira v dosezanji naših namer, nasprotno pa nam daje mnogokrat moralčno zaslombo (Dobro! Dobro! na desni), mi ostanemo v tej zvezi, ker bi vsaka sprememba le oslabila našo pozicijo. (Živahno odobranje in ploskanje na desni.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 23. decembra.

O situaciji.

Kakor se čuje, zahtevala je nemška levica najprej, da bodi imenovan ministrom brez portfelja bivši namestnik tirolski baron Widmann, da pa je grof Taaffe to imenovanje odklonil. Baron Widmann stopil je o svojem času povsem nepričakovano v pokoj, in sicer zaradi resnih diferencij, katere so nastale med njim in Taaffeom in iz tega uzroka odklonil je Taaffe Widmanna in izvolil Kuenburga.

Trgovinske pogodbe v ogerski zbornici.

Ogerska zbornica vsprejela je po jako kratki debati trgovinske pogodbe. Ugovora proti pogodbam prav za prav niti bilo ni, zakaj poslanca Beöthy-ja ekspektoracij gledé pristopa Francije k trgovinskim pogodbam ni resno jemati. Da se je vse tako gladko zvršilo, temu se prav za prav ni čuditi, zakaj trgovinske pogodbe bodo baš Madjarom na posebno korist, da bodo nam na očitno škodo, to smo že dokazali in tega tudi ne omarje še tako lepa izjava kakoga vladi preudane poslanca.

Hrvatski deželni zbor.

Predčerašnjim začela se je generalna debata o proračunu in kot prvi govornik oglašil se je izborni poslanec Barčić. V obširnem svojem govoru razkril je kakor z anatomskim nožem vse pomankljivosti — da ne rabimo hujšega izraza — in rekel, da je sedanja Madjarom služeča vlada „podla“ in da skrbi na deželne stroške za svoje „kreature“. Ban odgovarjal je strastno in rekel, da skuša opozicija spraviti vlado ob ugled, zato, ker bi drugače bila brez veljave. Vseled tega dali so se vsi opozicijski govorniki izbrisati iz zapisnika govornikov in generalni debati je bil konec.

Vnanje države.

Javna dela na Ruskem.

Ruska vlada je ukrenila, da se začno velika javna dela graditi, da bi imelo stanovništvo kaj zaslužka. Ta dela vodil bode genijalni Anenkov in se je dovolilo v to svrhu 10 milijonov rubljev. Že prej izdala je bila ruska vlada za nakup živeža in semena za stradajoče 31.851.000 rubljev, tekem mesecev oktobra in novembra pa 23.917.000 rubljev. Tako ogrovmе vsote žrtvuje Rusija za stradajoče svoje podanike, a drugod? . . .

Italijanska zbornica.

Debata o povišanih davkih na žgane pijače in pivo, katere je bila vlada s kraljevim dekretom odredila in za katere je sedaj zahtevala zborničnega privoljenja, bila je jako burna, in najbolj se je upiral Imbriani. Le po težkem boju se je posrečilo vladi, da je dobila potrebno večino za predlagani zakon — in takoj potem zatvorila zbornico do sredo meseca januarja.

Iz Brazilije

se poroča, da je nastala revolucija Espiriotu Santo, kjer so guvernerja odstavili in se sprazumeli z ustaši v Bahiji. General Saraida, kateri vodi upornike, obseda sedaj glavno mesto Sancta Victoria. V provincijo Rio Grande do Sul bila je te dni krvava bitka med uporniki in regularno vladno vojsko. Ker je pretrgana brzogajna zveza z glavnim mestom, se še ne vé, kdo je zmagal.

Dopisi.

Iz zapadne Istre 21. decembra. [Izv. dop.] Slučajno pride mi v roke „Slovenčev“ štev. 284 od 12. t. m. Tu vidim, da neki „Slovenčev“ prijatelj hoče nekako braniti zadajo čudno okrožnico Poreško-Puljskega škofa dr. Janeza Flappa. „Slovenec“ piše: „To naj vzemó ad notam oni slovenski časniki, ki pri tej priliki zopet udrihajo po „črnem suknju“. Zakaj po črnem suknju? „Slovenec“ bi bil moral pisati po vijolčastem suknju, ker biskup Janez nosi vijolčast talar, takove barve pas in kapico in vijolčast rep — canda, kadar pontificira. Istina je, da škof v okrožnici direktno ni zabranil čitati duhovništvu listov ali faktum je, da „On“ tako hoče. Poslušaj, Ti prijatelj, a potem primi se za „uho“. Prijatelj moj, uzor duhovna — narodnjaka, mi pripoveduje, da je bil znanec njegov — duhoven, toda ne narodnjak, v Poreču pri biskupu. Govoreč o jedni i drugi stvari upraša škof dotičnega svečenika in to je sploh njegova navada, kakove časnike bere. On odgovori, da „Našo Slogo“. To ne smete več, bil je odgovor presvetlega. Saj nisem jaz naročen na list, dobim ga od nekega kmeta. Tudi to ne smete več, držite se zadnje moje okrožnice. Mislim, lepi moj Joško, da bodeš sedaj drugače tolmačil okrožnico tvojega nad vse modrega vladike! Ne zadostuje li to, donesti se bodem potrudil lepih in še bolj čvrtih „argumentov“. Ker sem že baš pri tej famozni okrožnici, naj povem še to, da je ona prouzročila veliko radost v Izraelu, to je pri Talijanib, posebno še pri njihovih

glasilib. Tržaški list „Piccolo“, seveda po njem vsi drugi garibaldinski listovi, piše, da je izdal Poreško-Puljski škof, monsignor Flapp, okrožnico duhovnom na deželi, dobro razumite, na deželi, v mestih ne, v kateri On ukazuje, zbog zadnjih političnih volitev istrskih in žalostnih dogodkov, da duhovni morajo gledati na svojo službo in se ne mešati v politične agitacije, katere se obnavljajo posebno z razširjanjem časopisov. Kaj porekó na to presv. Valussi in Missia in drugi škofje, kateri so baš nasprotnega mnenja, nego Poreški škof Janez Flapp I.? Kar drugi škofje priporočajo. On pobija, i kar On priporoča, drugi škofje ne odobravajo. Sedaj se hvali z zadnjo okrožnico avstrijskih škofov, katero so izdali na Dunaji, ker je tudi On podpisan, a uprašam, zakaj se pa ni podpisal na okrožnico skoro vseh avstrijskih nad- in knezoškofov in škofov ob času zadnjih državnozbornih volitev, ko je Vergottini sramotno prodrl? Kje je bila tedaj njegova firma, zakaj se ni tedaj hvalil in potrdil to, kar so potrdili veleučeni i neomahljivi značaji mitrirani? Da je Vergottini bil poslan iz Beča v starodavni Poreč, to še Njega ni toliko razjadilo, kakor to, da je njegov prijatelj Polesini i daljni sorodnik Corcunijev tako sramotno propal. Ali kaj pomaga po toči zvoniti, kaj njemu sedaj besniti proti narodnemu svečenstvu, ko je Polesini propal in upamo za vedno. Malo ljubezni je užival Flapp do sedaj od svoje duhovščine, a z zadnjo okrožnico zgubil je še to malo ljubavi.

Domače stvari.

— (Družba sv. Cirila in Metoda) je prejela iz Litijske doline že letošnji osmi dar v znesku 10 gld. 35 kr. In sicer so poslale 8 gld. vrle Litijske Slovenke, da se s tem odkupijo mejsebojnih novoletnih voščil; 2 gld. 35 kr. pa v isti namen rodoljubne Šmartinske gospe in gospodične. — Zahvaljujoč se na tem daru priporoča ob bližajočem se Novem letu v posnemanje tako postopanje

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— (Imenovanje.) Gosp. Avgust Reich, koncipijent pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu, imenovan je prov. koncipistom v X. razredu.

— (Narodna čitalnica Ljubljanska) ima svoj XXXV. občni zbor v soboto 26. decembra 1891. l. ob 11. uri dopoludne v društveni pevski sobi. Dnevni red: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh revizorjev. 5. Volitev predsednika in 10 odbornikov. (§ 10. dr. pr.) 6. Posameznosti. V Ljubljani dne 20. decembra. K mnogobrojni udeležbi vabi najprijazneje odbor.

— (Upraviteljstvo mestnega vodovoda Ljubljanskega) poslalo nam je nastopni „pouk hišnim gospodarjem“, s prošnjo, da ga prijavimo: Da voda v ceveh, po hišah napeljanib, ob času hudega mraza ne zmrzne, nasvetuje upraviteljstvo mestnega vodovoda hišnim gospodarjem sledeče: Prostori, v katerih se nahajajo vodovodne naprave in iztočne pipe, naj se marljivo zapirajo in se s tem kolikor mogoče zabrani pristop mrazu; paziti je torej, da se v zelo mrzlih dneh redno zapirajo vrata, okna in sploh vse odprtine, skozi katere ima mraz pristop; pri vodovodu pa, ki je upeljan v odprtih prostorih, izpostavljen neposredno mrazu in vsled tega še bolj v nevarnosti, da voda v ceveh zmrzne in cevi popokajo — v mislih imamo vodovodne naprave po dvoriščih, v vežah itd. — dovoljeno je, da se pusti pri srednjem mrazu iztočna pipa nekoliko odprta, da voda iz nje kaplja, mora se pa na vsak način takrat cev, po kateri se voda odtaka, vsaj jedenkrat na dan z vrelo vodo izplakniti; ob hudem mrazu je pa najumestnejše, če se vodovode zvečer popolnoma izprazni, kar je lahko doseči, če se odpre mala izpustna pipa, katere se nahaja ali v kleti ali pa v nalašč zanjo zidani jami in jo je lahko odpirati in zapirati s ključem, pa tudi z roko; prejšno se pa odpre zvečer mala izpustna pipa, zapreti se mora glavna zaporna pipa, ki zabrani dotok; da se voda iz cevij čisto izprazni, odprte morajo biti tudi vse iztočne pipe. — Ko se drugi dan prične polniti vodovod, odpreti se morajo nekoliko vse iztočne pipe po celi hiši, predno se odpró glavne pipe, da se odstrani stisnjeni zrak in je glavno pipo prav počasi odpirati potem, ko se je dobro zaprla izpustna pipa, da se zabrani močni sunek. — Iz povedanega je razvidno, da so ta dela izročiti le prav zanesljivim osebam.

— (Jurčičevih zbranih spisov) izšel je v „Narodni tiskarni“ ravnokar X. zvezek, obsegajoč pripovedne spise: I. Roknjači. II. Moj prijatelj Jamralec. III. Šest parov klobas. IV. Po tobaku smrdis. V. Ženitev iz nevošljivost. Cena zvezku obsegajočemu 268 strani je 60 kr. Ker je večina teh spisov vzeta iz starejih letnikov „Slov. Naroda“ (1877—79) bode gotovo posebno dobro došla mlajim prijateljem našega domačega slovstva, a tudi stareji segli bodo radi po njej ter v knjigi čitali še jedenkrat omenjene spise.

— (Zima.) S prav astronomično natančnostjo nastopila je letošnja zima po lepi jeseni, kajti še-le nekaj dni imamo resnično zimo in precej čuten suh mraz, ki je za zdravje na vsak način ugodnejši nego vlažno in megleno vreme. Nadejamo se, da nam čez praznike vreme ostane jednako lepo in ugodno.

— (Čudotvorna deklica z moško glavo) ali zagonetno dvobitje, 18 let stara, popolnoma razvita gospica Sidonija videti je v Židovskih ulicah poleg gostilne „pri Lipi“ le malo dni. Več razvidno iz plakatov.

— (Šišenske čitalnice) redni občni zbor bode dne 26. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenem prostoru z običajnim vspešnim: 1. Nagovor prvomestnika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničarja. 5. Volitev odbora: a) prvomestnika, b) blagejnika, c) 6 odbornikov. 6. Posamezni nasveti. Ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala, vabi vse čast. člane tem potom k obilni udeležbi odbor.

— (Viško-Glinška čitalnica) imela bode že naznanjeno veselico radi posebnih zaprek šele 3. januarja 1892. Natančnejši vspešni priobčimo v prihodnji številki.

— (V Kranji umrl je) po kratki bolezni trgovec in posestnik g. Metod Pirca, sin g. Mateja Pirca, po katerega smrti je prevzel očetovo posestvo in trgovino. Pokojnik bil je, kakor njegov oče, vrl narodnjak. Bilo mu je še-le 25 let. Naj v miru počiva!

— („Narodna čitalnica“ v Kranji) imela bode občni zbor dne 26. t. m. v društvenih prostorih. Začetek ob 1/2 11. uri dopoludne. Vspešni: 1. Nagovor predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročila. 4. Volitev revizorjev. 5. Slučajnosti. 6. Volitev novega odbora in sicer 7 odbornikov in 3 namestnikov. K obilni udeležbi vabi vse gg. društvenike uljudno odbor.

— (Iz Gradca poleg Litije) piše nam g. Janez Jeretin, načelnik cestnega odbora, glede na notice v št. 290. „Razsvetljenje Savskega mosta“, da on kot načelnik cestnega odbora Litijskega nima z mostom, ki je državni, nič opraviti, torej si tudi ni mogel zaslug za razsvetljenje istega pridobiti. Dopisnikar hotel se je z njegovo osebo morda le pošaliti itd. — Jeli dopisnik res imel ta namen, ne vemo, posneli smo iz dolgega dopisa le glavne točke, kakor smo storili jednako z dopisom g. načelnika cestnega odbora, ustrezajoč tako njegovi želji.

— (Čitalnica v Postojini) ima svoj redni občni zbor prihodnjo nedeljo 27. t. m. v lastnih prostorih ob 5. uri — v slučaju nezadostne udeležitve udov v drugo in zadnje ob 6. uri — s sledečim vspešnim: 1. Vsprejetje tajnikovega poročila odborovega delovanja za preteklo leto. 2. Vsprejetje poročila blagajnikovega o stanju društvenega premoženja, računa za minulo leto in proračuna, volitev dveh pregledovalcev, ki nista bila odbornika. 3. Naročitev časnikov za prihodnje leto in drugih potrebnih rečij. 4. Volitev novega predsednika. 5. Volitev blagajnika. 6. Volitev odbora. 7. Sklepanje o posameznih predlogih. K obilni udeležitvi vabi odbor.

— (Velik požar v Rakitniku) blizu Postojine upepelil je preteklo nedeljo 26. hiš. Pri hudi burji se je le 11 hiš moglo rešiti po napornem delovanju ognjegascev Postojinskih pod vodstvom g. Inocenta in Velikotoških pod vodstvom g. Jurca. Ognjegasec Bizjak rešil je z nevarnostjo svojega življenja tri otroke, ki so se skrili v neki kleti. Boda mej siromašnimi pogorelci ki so v hudi zimi brez strehe je velika. Mile darove sprejema okr. glavarstvo v Postojini.

— (Dobrodelna veselica.) Dne 31. t. m., to je Silvestrov večer, napravi Postojinska čitalnica veselico, katere čisti dohodek je namenjen pogorelcem vasi Rakitnik v olajšanje velike bede žrtev groznega požara. Program se bode pozneje razglasil.

— („Prostovoljno gasilno društvo v Zagorji na Pivki“) ima svoj občni zbor dne

24. decembra t. l. ob 5. uri zvečer v običajnih prostorih. Vse ude in podpornike vabi k temu zborovanju prav uljudno odbor.

— („Slovenska čitalnica“ v Trstu) priredi v letošnji zimski dobi nastopne zabave: V četrtek, dne 31. decembra 1891: Silvestrov večer; v soboto, dne 9. januarja 1892: tombola in plesna zabava; v soboto, dne 23. januarja: plesna zabava; v soboto, dne 13. februarja: veliki ples s kotiljonom; v soboto, dne 27. februarja: plesna zabava. Začetek točno ob 8 1/2. uri zvečer.

— (Novi ogerski tolarčki) z letnico 1891 imajo čisto spremenjen državni grb. Najpoprej je Hrvatska ločena od Slavonije ter njen grb predstavljen na desno stran ogerskega grba, dalmatinski pa na levo. Grb Slavonije ima mej obema rekama navpične črte, ki pomenijo rudečo barvo, mesto poprejšnjih poševnih, ki so zaznamovali zeleno barvo. Ali so slavonski gozdi pred madjarsko sapo res že usahnili in oveneli? Najznatnejša sprememba pa se kaže v sredi spodnjega dela ščitovega, kjer je umeščen čisto nov grb, t. j. dve ptici nad prevrnjeno posodo, iz katere voda teče, a nad pticijima glavama se vidi krona. Ta grb pomeni Reko z okolico. Reka je spadala od l. 1374 do l. 1648 h Kranjski. Ker pa ni marala plačevati deželni davkov, zato so se je iznebili deželni stanovi kranjski in Graška vlada jo je vsprejela neposredno pod svojo oblast, kakor tudi Trst. L. 1779 pa je odstopila Marija Terezija Reko kot „corpus separatum“, t. j. kot tak, ki ni spadal pod nobeno županijo, Ogrom in italijanski prebivalci so bili s tem zadovoljni, ker so dobili izdatno podporo od Ogrov, da so mogli tekmovali s Trstom. Hrvati pa zahtevajo Reko za-se, sklicevaje se na stare meje hrvatske države. Ogri so si pa kar „brevis manu“ Reko prisvojili in so jo sedaj celo v svoj državni grb uvrstili. Ali se smejo grbi res svojevoljno menjati in tako zgodovina pačiti?

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 22. decembra. „Journal de St. Peterbourg“ pravi, da so vladni krogi v Sofiji zakrivali flagrantno kršenje kapitulacij, ker v zadevi iztiranja Chadournea neso ravnali sodelovanjem francoskega agenta.

Poznansko 22. decembra. Iztiranje židov iz Rusije traje nadalje. Samo v Memel došlo je letos blizu 20.000 iztiranih židov iz Rusije, katere je odbor preskrbel s hrano in odpravil dalje.

Pariz 22. decembra. Škof Freppel je umrl.

Pavia 22. decembra. Na spominsko ploščo Alberta Savojskega vrgli so anarhisti bombo, ki pa je naredila le neznatno škodo.

Berolin 22. decembra. Govori se, da se bode osnovala statistična centralna komisija za Nemčijo.

Budimpešta 23. decembra. V poslaniški zbornici bile so vse trgovske pogodbe vsprejete v tretjem čitanju. Ministerski predsednik naznani, da kakor hitro bode gosposka zbornica vsprejela trgovinske pogodbe, bode krona predlagala, da se razpusti državni zbor, ker se je volilno gibanje že pričelo po vsej deželi, ter je mirno delovanje poslancev nemogoče. Predlaga, da bi ne bila več nobena meritorična seja, samo 4. januarja naj bi se sešla zbornica, da čuje nuncij gospodske zbornice glede trgovinskih pogodb.

Razne vesti.

* (Veteran iz Napoleonovih časov.) V Parizu praznoval je te dni svoj stoti rojstni dan nekdanji poročnik v 20. lovskem polku pod Napoleonom I. G. Soufflot. Ustopil je kot 16letni mla,

denič v vojsko in si pridobil častniške epaulete. Potem je bil v Španiji in na Ruskem l. 1812. pri prehodu čez Berezino, pri Lipsiji in Waterloo. Stoletni starček je še telesno in duševno krepak in trden in je praznoval to redko slavnost v krogu mnogih unukov in prauukov, izmed katerih jih je več v vojski.

* (Zaprta upravni odbor.) Vseh devet upravnih odborov falirane kreditne banke v Winterthuru v Švici so zaprli.

* (Mlad morilec.) V Bieli v gornji Italiji ustrelil je zavratno 17letni Garrone moža svoje ljubimke 22letne Madalene Medena po njenem naročilu.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepiča čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatlija zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatelij samo 2 gld. (81—156)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Tuji:

22. decembra.

Pri **Maličci**: Pokorny, Gorlekar, Wellich z Dunaja. — Obach iz Gradca. — Bidove iz Kranja. — Perušek iz Novega mesta.

Pri **Stenu**: Damasko, Gerloff, Prager z Dunaja. — Dr. Marinko iz Novega mesta. — Hanzman iz Trsta. — Weiss iz Budimpešte. — Schreier iz Monakova.

Umrli so v Ljubljani:

22. decembra: Olga Zupančič, uradnega sluge hči, 8 let, Ulice na Grad št. 8, bronhitis. — Ivan Kristan, krojačev sin, 3 1/2 leta, sv. Petra cesta št. 57, laryngitis crouposa. — Ivan Mrzlikar, delavčev sin, 5 dnij, Tržaška cesta št. 38, oslabljenje.

V deželni bolnici:

21. decembra: Uršula Šušteršič, gostija, 73 let, oedema pulm.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močina v mm.
22. dec.	7. jutraj	750.0 mm.	-11.4° C	sl. vzh.	megla	
	2. popol.	749.0 mm.	-3.4° C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	749.5 mm.	-8.8° C	sl. vzh.	jasno	

Srednja temperatura — 7.9°, za 5.5° pod normalom.

Dunajska borza

dné 23. decembra t. l.

	včeraj	—	danes
Papirna renta	92.50	—	92.60
Srebrna renta	92.20	—	92.20
Zlata renta	109.35	—	109.35
5% marcna renta	101.90	—	102.15
Akcije narodne banke	101.35	—	101.25
Kreditne akcije	283.75	—	284.75
London	117.85	—	117.85
Srebro	—	—	—
Napol.	9.35	—	9.35
C. kr. cekini	5.61	—	5.61
Nemške marke	57.92 1/2	—	57.92 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld.	— kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	179	50
Ogerska zlata renta 4%	106	30	30
Ogerska papirna renta 5%	101	30	30
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	115	25	25
Kreditne srečke	100 gld.	185	—
Rudolfove srečke	10	19	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	151	75
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	219	—	—

VIZITNICE

priporočila

„Narodna Tiskarna“

po nizkej ceni.

Božična razstava

krasne novosti lesoreznih del vsake vrste, primerne za vsak salon.

Velika izbira kaset za nakitje in rokavice, z glasbo ali brez nje, najbolj primerno darilo.

F. Stampfel v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4 (Kočevska domača obrt.) (1098—4)

Za Božič!

P. n. slavnemu občinstvu in trgovcem priporočam svojo veliko zalogo raznih sladčičarskih izdelkov, od navadnih do najfinejših sladčic, dalje druga časa primerna darila; vsakovrstne predmete za okrašenje božičnih drevesc lastnega izdelka prodajam na drobno in debelo po jako ugodnih cenah. (1019—10)

Naročila izvršujejo se najhitreje.

Nepoznanim in privatnim naročnikom pošiljam le proti povzetju.

Josipina Šumi

sladčičarska obrt v Ljubljani na Kongresnem trgu (v Zvezdi).

Zahvala.

Za mnoge dokaze srčnega sočutja ob boleznih in smrti mojega iskreno ljubljene, blagega so-proga, oziroma brata, svaka, stričnika in bratranca, gospoda

VOJTEHA VALENTE

za prekrasne vence, za mnogobrojno udeležitev pogreba, izrekan tem potom, osobito p. n. gospodom mestnim odbornikom, njim na čelu gospod župan, gospodom tovarišem, častitim gospodom zastopnikom raznih oblastev, slavnemu telovadnemu društvu „Sokolu“, gospodom zastopnikom čitalnice v Šent-Vidu, gospodom pevcem za ganljivo petje, slugam mestnega magistrata, kakor tudi vsem ljubim prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 22. decembra 1891.

Žalujoča vdova

(1109)

Albina Valenta.

Božična in Novoletna darila!

Štefani-moderci, robci iz che-milje in volne, čepice, predpasniki vsake velikosti. (1026-2)

M. Podkrajšek v Špitalskih ulicah.

KAROL TILL

Špitalske ulice 10. Ljubljana. Špitalske ulice 10.

Pisni papir in zavitki v kasetah in zavojih. Četrtna ali osmerka z naglavnimi okraski ali napisi. Vistitnice, litografirane ali tiskane (najbolj moderna oblika). Vsakovrstne potrebščine za pisarnice ali pisalne mize: podloge za pisanje, tintniki, podstavki za držala, obtežniki, ravniki, sušilni zvitki, pečatila iz prozvine, sušilni kartoni itd. itd. Trgovske knjige, kopirne knjige, beležnice, glavne knjige, ozke strazze, folijo knjige, kvart-knjige, kazala, upisne ali povzetne knjige, knjige beležnice, beležnice za perilo. Ljudski koledarji, pisni in stenski koledarji, koledarji za beležke, koledarji z listki in za listnice, žepni in denarnični koledarji, patentovani stebrični koledarji, dijaški koledarji in skladni koledarji v veliki izbiri. (456-34)

Dr. Friderika Lengiel-a

Brezov balzam.

Že sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepilo; ako se pa ta sok po predpisu izumitelja pripravi kemičnim potom kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.

Ako se namaže zvečer ž njim obraz ali drugi deli polti, očijo se že drugi dan neznatne luskinje od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.

Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kozave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podleže beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečino, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gld. 1.50. (119—19)

Dr. Friderika Lengiel-a

BENZOE-MILO.

Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr.

Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkóczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vsprejema W. Henn, Dunaj, X.